

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΖΩΗ

Του κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΜΑΓΕΥΜΕΝΑ ΛΟΥΛΟΥΔΑ

Στόν κάμπο του 'Αργους, ένα πρωί, καθώς περπατούσα και εθαύμαζα την φύση που έλαμπε από ήλιο, άνθες κι' ανοιξιάτικη χαρά, συνήντησα μιὰ γρηά χωριάτισσα, που μάζεψε άγριολάχανα.

'Η καλή γρηούλα άρχισε να μου λέει τις όνομασίες των λαχανικών, τις ιδιότητές των, ποιά εινε για πλιττα πεύο καλά και ποιά για τό τσουκάλι και πότε ειν' ή εποχή ή προτιμώτερη να τά μαζεύη ως πρωτόφύλλα και πότε ως βλαστάρια :

*Τά λάχανα την άνοιξη
τά βότανα τ' 'Αϊ Γιάννη*

- Ξέρεις και τά «βότανα» κυρά;
- 'Όλα τό ξέρω, γυνέ μου!

*Τά βότανα ειν' τό βάλοιμο
και κάθε άντιγύχη.*

Μου μιλούσε με ποιήματα ομηιατά.

- Κ' έχει βότανα έδω, για κάθε πόνο και για κάθε λαβωματιά;
- 'Απ' όλα έχει. Βότανα για τό κορμί, βότανα για την καρδιά, βότανα και για τους πόνους, τους σπάχτες και τους θειρημούς. Δύο μόνον δεν εύρισκονται και ούτε θά βρεθούνε. 'Αν τ'όρισαν οι άνθρωποι, θά τρώγαν με χρυσά κουτάλια. Την «λαμπηδόνα» και τό «σιδηρόχορτο».
- Πώς τόπες;
- Την «λαμπηδόνα» και τό «σιδηρόχορτο».
- Και τί βότανα ειν' αυτά;
- Γραμματισμένος άνθρωπος δεν ξέρεις για την «λαμπηδόνα».

Και τί μαθαίνετε στο σχολείο :

- Πρόφα!
- Πρόφα : Τί βότανα ειν' αυτό :
- 'Ενα με 32 φύλλα.
- Και που τό βάζουνε αυτό;
- Δέν τό βάζουν. Σέ βάζει κάτω και σου άδειάζει τις τσέπες.
- 'Η καλή γρηούλα, σαν να άσπασε.
- Ρωμαίικα μου κουβεντιάσεις ; ελεπε. Και ποι φυτρώνει τό βότανι αυτό :
- Στά μονοπάλια του Κράτους. 'Η «λαμπηδόνα» που φυτρώνει;
- Στά βουνά. Στά Μαλεβό (Πάρνανα), στη Ζήρια (Κυλλήνη) σ' όλα τά ψηλά βουνά.

Και μου ελεπε την ιστορία, που πιστεύει ο λαός, για τό μυστηριώδες αυτό λουλούδι, τό έντελως φανταστικό.

- Εινε ένα φυτό, παιδι μου, που βρισκεται στις κορυφές των υψηλών βουνών, την μέρα ειν' άόρατο, την νύχτα όμως άστράφτει και φωτοβολεί κι' όσο μακριά, να ειν' κανείς την βλέπει. 'Αμα όμως πλησιάζεις, παύει ή λάμψη και ή φωτοβολιά και δεν μπορεί κανένας να την διακρίνη. Μόνο τά πρόβατα την βλέπουν και την τρών, γιατί μόνον αυτά εινε άθώα. Και άμα την φάει ένα πρόβατο άμέσως χρυσάινουνε τά δόντια του... Χαρά σ' εκείνον που θά εινε καθαρός και θά κόψη τό φανερό αυτό λουλουδι. Θά γείνη μυριόπλουτος. 'Ότι άγγίξει με αυτό θά γίνεται χρυσάφι. Θά φύγη ή φτώχια από τον κόσμο πειά και θά έρθουνε χρυσές ήμέρες... 'Αλλά που εινε την, και ποιός την βλέπει ; Ποιός εινε καθαρός την σήμερης ήμέρα ;

Οι τσοπάνηδες μας, οι καιμένοι, όλη την νύχτα, να, γαριότα τό έχουενε τό μάτι τους. Και την βλέπουν ν' άστραποβολή από μακριά, αλλά άμα πλησιάζουν, πανε όλα, σβύνει γάνεται και γίνεται σκοτάδι !...

Και μάλιστα της Λαμπεής, άνοιγουν όλα

της τά λούλουδα και τά κλειστά μπουμπούκια και άστροποβολάνε τά βουνά, άπάνω όμως ψηλά, είπαμε, στις κορυφές, σαν νάχουνε 'Ανάστασι τά χαμολουλούδια κι' άναψαν τις λαμπάδες τους...

- Και τό σιδηρόχορτο τί εινε ;

- Εινε ένα χορτάφι, που έχει δύναμη μαγική, να σπάη κάθε κλειδοιά, και ν' άνοιξη, κάθε σιδηροκατέλλα. Κι' όπου εινε χυμώμενος θησαυρός, αυτό τον βρίσκει, μέσα στα έγκατα της γης, άκόμα και στα άβαθα της θαλάσσης ! Μά δεν φυτρώνει στα βουνά. Αυτό γίνεται κοντά, πολύ κοντά στους βάλτους. Μ' αυτό μόνο θ' άνοιξης και τό παλάτι που ειν' άπάνω στον 'Όλυμπο.

Και μου διηγήθηκε μιá ιστορία, για ένα μαγικό παλάτι που εινε μέσα σε μιá σπηλιά, στον 'Όλυμπο άπάνω. 'Απ' όξω απ' τή σπηλιά, εινε μιá σιδερένια πόρτα. 'Όποιος την άνακαλύψει, μπορεί να την σπρώξη, ν' άνοιξη και να έμπη μέσα εύκολα. Σαν προχωρήσει λίγο, θά βρεθή σε μιá μαρμαρένια σάλα, που θά σαλέψη τό μυαλό του. Σωροί μεγάλου τά χρυσά νομίσματα, δεντρά, δάσος, από χρυσάφι καθαρό, πετροάδια κάθε λογής, μαργαριτάρια σέν φουντούκια, διαμάντια και περλίαντα σάν αυγό, ρουμπίνια μεγάλα, σάν άναμμένα κάρβουνα, σάν τού Χριστού τό αίμα, ζαφείρια και τοπάζια και κάθε λογής διομαντικά, όπου άστράφτει ο τόπος και θά νομίση πως έπιαισε πυρκαϊά, πως βγαίνουν δέκα ήλιο!

'Αν τά κυτάξεις μόνον πάει καλά, αν θελήσης όμως να πάρης, έστω κι' ένα σπυράκι από τά διαμάντια και λίγη σκόνη από τό χρυσάφι, ή μεγάλη, ή βαρειά, ή σιδερένια πόρτα κλείει παρευθύς με βρόντο πολύ δυνατό, σάν τό μπουμπούνισμα και δεν άνοίγει, παρό μοναχά, όταν άφίσης τό «τετρωϊκό» ή τό «μάλαμα» ή τό πετροάδι, όπου πήρες.

Πόσος κοζμάκης χάθηκε, έτσι άδικα εκεί μέσα !

Και μοναχά, όταν κρατάς τό σιδηρόχορτο θά ξαναοίξη ή πόρτα που γίνεται δούλη δική σου πειό. ν' άνοιγη και να κλείη, όποτε θέλεις και μπορείς, να κουβαλήσης, όπου θές τό θησαυρό. Μά ποιός θά τή βρη αυτή τή τύχη !

- Καλά και πως ειν' αυτό τό σιδηρόχορτο, να φάξουμε για να τό βροδμε. Δέν μου τό περιγράφεις ;

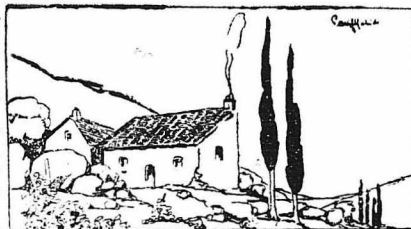
- Δέν τό ξέρω. Γιατ' αυτό δεν βρισκεται παντού !

- Μά τότε πως θέ να τό βρη κανείς !

- Μόν' ο σκαντζόχοιρος τό βρίσκει.

- 'Ο Σκαντζόχοιρος και πως ;

- Πρέπει να φάξης για να βρης νεογέννητα σκαντζοχοιράκια και να τά πάρης να τά βάλης σε κλουβι, που γάνε σιδερένιο και να τό κλειδώσης με κλειδαριά χοντρή, διπλή, τοεϊκομένη. 'Ο Σκαντζόχοιρος θάρθη για να γλυτώση τά παιδιά του. Πόσο τά αγαπάει ο φτωχός ! Θά πολεμήση, θά δώση, θά πάρη, θά τσακιστή, θά ματώση, θά σάση τά άγκάθια του, για ν' άνοιξη τό κλουβι. 'Αλλά μπορεί να πολεμήση με τά σίδηρα ! Τότε σάν ιδη πως τίποτε δεν κάνει, θά φύγη να πάη να βρη τό «σιδηρόχορτο». Θά φάξη, θά ψάξη, θά τρέξη μακριά, θά πάρη δρόμους, ως που να λυώσουνε τά νύχια του και να ματώσουν ή πατοδες και να φαγωθούν τά πόδια του. Τ' αγαπάει τά παιδιά του ο φτωχός ! Μά θά τό βρη. Και θά γυρίση κρατώντας τό σπό στόμα. Μόλις τ' άγγίξει άπάνω στη κλειδαριά, τότε αυτή, όσο χονδρή κι' αν εινε κι' όσο δυνατή, θά ραγιστή, θ' άνοιξη, τό σίδηρο του κλουβιού θά λυώσουν σάν πεντάκια κεράκια. - Τότε να είσαι κρυμμένος, κάπου κει κοντά και να τού τ' άρπάξης απ' τό στόμα. Πάει, χαρά σ' έσένα. 'Εκαμες την τύχη σου. Μυστικό δεν θάχη ή γή για σε. Θά άνοιξη τά σωθικά της, και

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

- Δωσποινίς Λούλα, η αγάπη μου μοιάζει με το τριαντάφυλλο που έχεις στο στήθος σου.

- Μά το τριαντάφυλλο κύριε είνε ψεύτικο!

- 'Αδύνατον Γιώργο μου να διαβάσω αυτό το γράμμα. Δεν βγάζω ούτε λέξη.

- Τι λές Μιμίκα μου! 'Αμ' αυτό παιδί μου μπορούσε κι' ένα κτήνος να το διαβίση! Δεν βλέπεις πως το διαβάζω εγώ;

- Ένας νέος χρωστούσε πάρα πολλά χρήματα σε Έβραίους τραπεζίτας και περίμενε άνυπομότως την κληρονομία ενός γέρου θείου του για να πληρώσει τα χρέη του, μά ο θεός παντρεύτηκε και - το χειρότερο - άπεκτησε ένα αγοράκι. Τότε ο νέος άνερχραξε -

- 'Αχ! αυτό το παιδί είνε νέος Μεσσίας. 'Ηοθε στη γη μόνο και μόνο για να καταστρέψη τους έβραίους.

Στο μάθημα της ζωολογίας.

- Πώς μπορούμε να καταλάβομε τη νέα κόττα από τη γρηά;

- 'Απ' τα δόντια, κύρ δάσκαλε.

- Κοροϊθεύεις; 'Ολος ο κόσμος ξέρει πως η κόττες δεν έχουν δόντια.

- Ναί' μά έχουμε έμεις που τις τρώμε.

Σκέψις λωποδύτου.

- Κάτι θάξερε ο θεός που δεν μ' έκανε εισαγγελέα!

Φαντάζομαι τι δουλειές θάχα με τον έαυτό μου.

Στην έξοχή.

- Τουλάχιστο εδώ πίνει κανείς γάλα φρέσκο.

- Πολύ φρέσκο κυρία' πρό μιάς ώρας το φέραμε απ' την 'Αθήνα.

'Επειδή κάποιος έβαλε στην πόρτα του σπιτιού του μια έπιγραφή που έλεγε: «Ουδέν κακόν να μη εισέλθῃ εδώ.» 'Ο Διογένης ρώτησε.

- Και πότε λοιπόν θά μπῃ ο νοικοκύρης;

John William Chas eauil

θά σοῦ βγάλῃ, δι:

'Ασῆμι και λογάρι και χρυσό μαγαριτάρι

μέσα της κρυμμένο βρίσκεται!...

- Και γιατί δεν τὸ δοκιμάσατε ποτέ;

- Μιά φορά και δύο! 'Αλλά φαίνεται πως «σιδηρίχορτο» στά μέρη μας δεν βγαίνει.

'Εκείνην τῃ στιγμή εἶδε έναν «'Αδωνι» κόκκινο μικρό που μόλις εἶχε ἀνθίσει μέσα στο χλωρό χωράφι, ραντισμένος ἀκόμα ἀπ' τὴν δροσοῦλα τῆς ἀγῆς.

- Για κύτταξε κει, μου λέει κάπως ταραγμένη, βλέπεις;

- Τι;

- 'Εκείνο ἐκεῖ τὸ κατακόκκινο λουλούδι.

- 'Ε. Ναί! Τι μ' αὐτό;

- Λουλούδι. Τὸ λένε «'Αδωνι». Σεῖς πὸς τὸ λέτε ἐδῶ πέρα; Εἶνε ἕνα ὄρατο λουλουδάκι τοῦ ἀγροῦ, και οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, οἱ 'Ελληνες οἱ παλαιοί, εἶχαν και ἕνα μῦθο γι' αὐτόν.

- Μπᾶ σὲ καλὸ σου χριστιανέ! Εἶνε τὸ «μάτι τοῦ διαβόλου». Τώρα πὸν εἶνε ἡ ἡμέρες τοῦ Πάσχα, ὁ Θεὸς δὲν ἐπιτρέπει στὸν Σατανᾶ, να βγῆ στὸν «ἀπάνω κόσμῳ» γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλῇ τοὺς Χριστιανούς και ἀμαρτάνουν τις ἅγιες αὐτῆς ἡμέρες. Κάθεται, λοιπόν κι' αὐτὸς χωμένος καταχωνιασμένος μέσα στη γῆ. 'Αλλά δὲν μπορεί νὰ ἡσυχάσῃ. Κάθεται ἡσυχος ὁ «ὄξω ἀπ' ἐδῶ» που ἔχει ἀγκάθια στο κορμί του. Τι κάνει λοιπόν ο τρισκατάρατος; Βγάζει τὸ μάτι του ὄξω ἀπὸ τῃ γῆ γιὰ νὰ ξεγελάῃ τοὺς χριστιανούς ὡσάν λουλούδι και κυττάζει κόκκινο σάν τὴν φωτιά και μαῦρο σάν τὴν πύσσα. Κυττάζει τι γίνεται καλὸ, νὰ μπῃ μέσα αὐριο, που θά βγῆ ἐλεύθερος νὰ τὸ χαλάσῃ, τι κάνει ὁ ἕνας τι διαλογίζεται ὁ ἄλλος, γιὰ νὰ τρυπώσῃ νὰ τὸ μαγαρίσῃ. Δὲν τὸ β ἔπεις τι κόκκινο και μαῦρο, που εἶνε σάν τῃ Κόλασι! Φτοῦ π' ἀνάθεμά σε! Πίσω μου σ' ἔχω Σατανᾶ!...

... Πέτα το, νὰ πᾶ νὰ χαθῇ, νὰ μὴ τὸ βλέπω!... Πάτησέ το, που νὰ τοῦ βγῆ τὸ μάτι μὴν κἀν κακομοίρη!... Νὰ μὴ ματιάσῃ κανενοῦ δουλειά! Πάτα το παιδάκι μου νὰ ζήσῃ... Πάτα το ἔτσι νὰ χαρῆς... Σταμ. Σταμ.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΣΤΡΟΦΕΣ

Τοῦ Σάν Μορέας

Νειρεύομαι τῶν θαλασσῶν τοὺς οὐρανοὺς—σάν κλίνει Στῆ δύση ὁ ἥλιος—τὸν ψαρά στῆ βάρκα του, και ἀκόμα Τὸν κάβουρα στὴν τρύπα του, τὴν τρικυμία που ὀρνύει, Και τοὺς θεοὺς των που ἔχουνε στά μάτια οὐράνιο χρῶμα.

Νειρεύομαι τὸν τολμηρὸ που τὴν τύχη ἀναζητᾷ. Τὸ γέρο που σὲ καλυβιοῦ παλιὸ κατόφλιο μένει, Τὸν ξυλοκόπο που σκυφτὸς τὸν πέλεκα βαστάει, Τῆς χώρας τῆ βοή, και σὲ ψυχῇ μου πικραμένη.

*'Όταν σὲ λίγο, θάλασσα,—που δὲ σὲ ξέρω ὡς τώρα— 'Η ἀλαφριά σου ἡ καταχνιά θά μὲ σκεπάσει, 'Ω Θλιβερῇ, Και θάναί ἐκεῖ τὰ χνάριά μου, στὴν ἀμμουδιά σου τὴν ὑγρή, Και θά ξεχάσω ἀπάντεχα κάθε στεριά και κάθε χώρα,

*'Όταν σὲ λίγο θάλασσα, τὰ κύματά σου θὲ νὰ σβούνη Στὸν ἄγριον ἄμμο πένθιμα κι' ἀπ' τῆ φουτόρα σου μακριά, Τάχα θὰ νοιώσω σπαραγμὸ μέσ' τῆ στενωχώρα καρδιά, Που τώρα μόνο οἱ ὀμορφιεῖς τῶν ναυαγίων τῆ συγκινούνε :

Σύννεφα που καλοκαιρινῆ σᾶς περιζώνει ἡμέρα, Πάνω ἀπὸ κάμπους πλαγιστοὺς μέσα στο νέο σιτάρι, Που καραβάκια φαίνεστε σὲ μιά γαλίνα χάρη, Καθὼς μέσ' στο μονότονο κρέμεστε τώρα αἰθέρα,

*'Όταν σὲ λίγο—που μ' ἀφροῦς ἡ τρικυμία θά βράζει— Τὸν οὐρανο βαρυστήθη θά σκίζει ἡ καύρη ὀρητῆ σας, Στὸ δρόμο που θά κόβετε, θὲ νὰ περᾶ καζὶ σας Και μίαν ἀγνώριστη καρδιά—ἡ καρδιά μου που σᾶς μοιάζει.

Μεταφράσεις Μ. Μαλακάση

ΣΤΗ ΛΩΡΕΤΤΑ

(Τοῦ 'Αλφρέ ντέ Μυσσῆ)

'Αν δὲ μ' ἀγάπησε ποτέσ ἀσκαρτη κόρη πέ μου τις νύχτες μέσ' στο στήθος μου ξημέρωνες γιατί μήπως τάχατες ἐπαίξεις σά μόλεγες «καλέ μου εἶμαι δική σου», κ' ἔλεγα πὸς ἡσούνα πιστή.

'Αν τῆς ἀγάπης ὁ καῦμός σ' ὀπερνιτῆ χαρὰ και τῆς ζωῆς μου ἦτανε μιά λυπερῆ στιγμή τότεσ γιατί τὰ χεῖλή μου φιλοῦσεσ τρυφερά κ' ἔκανες μέσ' στά στήθεια μου ν' ἀνάβουνε καῦμοί.

Χαρὰ, τραγοῦδι μου ἐσύ, ματάκια ἀγαπημένα στὸν ἐρωτᾶ μὲ λέγε μου, ἀν μ' ἀγάπᾶς ἀλήθεια τις νύχτες σάν στὸν ὕπνο τους ἦσαν ὅλα δοσμένα ἐσύ γιατί μὲ κοίμηζες Λωρέττα μου στά στήθεια;..

Μετᾶφρ. Δ. Γαλιάνη

ΤΟΝ ΑΡΠΑΞΕ ΑΠ' ΤΑ... ΓΕΝΕΙΑ

'Ο τελευταῖος Πρόεδρος τῆς Ρωσικῆς Δούμας Μιχαῖλ Βλαδιμήροβιτς Ροτζᾶνκο ἐξέδωκεν ἐσχάτως τὰ «'Απομνημονεματά» του, τὸ ὁποῖα εἶνε γεμάτα ἀπὸ περιεργα και χαριτωμένα ἐπισόδια. Παραλαμβάνομε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ, τὸ ὁποῖον συνέβη σὸ Ροτζᾶνκο τὸ 1913, κατὰ τις ἐορτῆς ποῦσαν διοργανώθη ἐπ' εὐκαιρία τῆς 30ετηρίδος τῆς δυναστείας τῶν Ρωμανῶν. Εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ἐορτῶν συμπεριλαμβάνετο και μιά λειτουργία που θά γινόταν στὸν καθεδρικό ναὸ τῆς Καζάν, στὴν ὁποῖα θά παρευρισκετο ἡ Ἀυτοκρατορική οἰκογένεια και οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι. Γιὰ τοὺς βουλευτᾶς τῆς Δούμας εἶχεν ὀρισθεῖ διακεκομμένη θέση μέσα στὴν ἐκκλησία. 'Αξαφνα ὁμοσ ἐφθασε κάποιος και ἀνήγγειλε στὸν Πρόεδρο τῆς Δούμας διὲ ἐδόθη διαταγῇ νὰ ἀλλάξουν θέση οἱ βουλευταὶ γιατί ἡ ἀρχικὴ θέσι των προσωρίζεταν γιὰ κάποια ὕψηλῃ προσωπικότητα. Τὴν ἴδια στιγμή ὁ Ροτζᾶνκο βλέπει νὰ μπαῖνῃ και ἡ ὕψηλῃ ἐκείνην προσωπικότητα, που δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν μουζικο Ρασπουτίν.

- Τι θὲς ἐσύ ἐδῶ; τὸν ἐρώτησε μὲ ἄγριο ὕφος ὁ Ροτζᾶνκο.

- Τι σὲ μέλλει ἐσένα; ἀπήντησε ὁ Ρασπουτίν.

- 'Αν δὲν ἀλλάξῃς διαγωγὴν, θά σὲ πιάσω ἀπὸ τὰ γένεα και θά σὲ πετάξω ὄξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία! Μὴ λησμονεῖς πὸς εἶμαι ὁ Πρόεδρος τῆς Δούμας.

'Ο Ρασπουτίν ἐκύτταξε κατὰματα τὸν Ροτζᾶνκο προφανῶς μὲ τὴν πρόθεση νὰ τὸν ὕπνωτισῇ.

- Και τώρα τι θέλεις; Τοῦ εἶπε ὁ Ρασπουτίν.

- Νὰ φύγῃς ἀμέσως ἀπὸ 'δῶ μέσα! ἀπήντησε μὲ ἀστυερὸ τόνο ὁ Ροτζᾶνκο.

- Δὲν μπορῶ νὰ φύγω, γιατί μὲ προσκάλεσαν ἐδῶ πρόσωπα πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ σένα.

'Αλλ' ὁ Ροτζᾶνκο δὲν ἀστενεύεταν. 'Αφου πρώτα τοῦ ἔδωσε μιά γωνυθιά στὴν κοιλιά, τὸν ἄρπαξε ὕστερα ἀπὸ τὰ... γένεα και ἔβγαλε ὄξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τὴν... ὕψηλῃ ἐκείνην προσωπικότητα!

